

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

סנהדרין קג-ב

עניין: לא חיין ולא נידונין

יד רמה

תניא רבי שמעון⁴⁸⁹ אומר משום רבי מאיר אחז ואחזיה שהיו ממלכי יהודה, וכל מלכי ישראל שנאמר בהם ויעש הרע, לאפוקי והוא⁴⁹⁰ דלא כתיב ביה הכי, לא חיין לעולם הבא ואין נפשותיהן נידונין, אלא הרי הן כרוחות שמנשכין בעולם שאין להן לא הנאה ולא צער. ויש לפרש דלא סגי' דלא הוי [*להו] צערא כי קיימי בהאי עלמא תתאה ובעו למיסק לעלמא דאתי מיניה ולא שבקי להו, אבל צערא דגהינם לא, והכי מסתבר. וכי תימא מה טעם אינן נידונין, לפי שנשתדלו בהצלת נפשות ונלחמו מלחמת חובה ונצטערו בצערן של ישראל. והיינו טעמא דלא איירי באמון ויהויקים דקים לן דהוו רשעים גמורים, משום דקים לן בגויהו דחיו ומיתדני בגהינם⁴⁹¹:

של"ה מסכת ר"ה תורה אור

(כא) ועל פי הדברים האלה מתורצת הקושיא שהקשיתי — מאחר שעשה אדם הראשון תשובה גמורה למה לא נקרע גזר דינו שנגזר עליו שימות. כי מאחר שנתגשם בעטיו של נחש אז היה מן הנמנע מצד הטבע מכח מסך חומרו להשיג הנצחיות כמו שהיה בכחו להשיגו קודם החטא, כי החומר הוא מסך מבדיל בינו ובין ההשגה כדלעיל בשם הבחיי. על כן היה מוטב ויתברך שימות האדם כדי שיהיה לו תקנה להשיג הנצחיות במותו, וכמו שהשיב השם יתברך למשה רבינו עליו השלום כי לא יראני האדם וחי, רק אחר הפרד החומר [מהנפש] כדלעיל בשם הבחיי, ואם כן לפי זה טוב היה מותו מחיו, וק"ל.

חגיגה טו:

ל"ה כי נח נפשיה דאחר אמרי לא מידן לידייניה ולא לעלמא דאתי לייתי לא מידן לידייניה משום דעסק באורייתא ולא לעלמא דאתי לייתי משום דחטא אמר ר"מ מוטב דלידייניה ולייתי לעלמא דאתי מתי אמות ואעלה עשן מקברו כי נח נפשיה דר' מאיר סליק קוטרא מקבריה דאחר אמר ר' יוחנן גבורתא

בן יהוידע

שם. אחז ואחזיה לא חיין ולא נידונין. נ"ל הכונה דאחר מיתקן לא הכניסו לנ"ע ליסב עס הדיקים שהיוצאים כולם נקראים חיין ולא נידונין בגהינם אלא מתגלגלים בכל דור ודור ונתקנים על ידי גלגול והם נחלקים לחלקים רבים, וקמא קמא שנתקן הולך לנ"ע. ומ"ש שלא